

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka koskivat Ursinin kallion uimalaitoksella suoritettavia korjaustöitä¹⁾, lastensuojelulautakunnan anomusta saada arkipäivisin klo 16 saakka käyttää osaa Hietarannan alueesta uinti- ja leikkipaikkana sen huostassa oleville lapsille²⁾, Hesperian ja Kampin kenttien käyttöä pesäpallokenttinä³⁾, lämminvesisuihkun järjestämistä Eläintarhan urheilukentän pukeutumissuojiiin⁴⁾, herrojen V. Sivénin ja C. Thunbergin anomusta Hietarannan alueen vuokraamisesta⁵⁾, urheilulautakunnan esitystä urheilukentillä kannettavista vuokrista⁶⁾ sekä Korkeasaaren eläintarhan tuotteiden myyntiä⁷⁾.

9. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset.

Seuraavat tiedot kiinteistötoimiston asiamiehen käsittelemistä asioista valaisevat asiamiehen toimintaa vuonna 1931:

Konkursseja, pesäeroja, pakkohuutokauppoja y.m., joissa valvottu kaupungin saatavia	125
Maanvuokrasopimuksia	267
Lainasopimuksia ja kiinnityksiä	12
Huoneenvuokrasopimuksia	73
Toimilupia ja urakkasopimuksia.....	26
Oikeudenkäyntejä ja perimisasioita	500
Sekalaisia asioita	56
	Yhteensä 1,059

Kertomusvuonna lähetettiin 831 kirjettä.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta myönnettiin⁸⁾ vuoden kuluessa 218,000 markkaa 6 eri lainana, joista suurin oli 136,000 markan ja pienimmät 5,000 markan suuruisia. Kolme lainoista, joiden pääoma-arvo oli yhteensä 20,000 markkaa, oli lisälainoja, joita myönnettiin Käpylän omakotirakentajille vesi- ja viemärijohtojen asettamista varten.

Käsitellessään ilmoituksia vuokraoikeuksien siirroista päätti lautakunnan tonttijaosto 15 eri tapauksessa siirtää kaupungin lainan uudelle tontinhaltijalle. Yhdessä tapauksessa muutettiin lainaehtoja sikäli, että laina oli irtisanottavissa maksettavaksi 6 kuukauden kuluttua irtisanomisesta ja yhdessä tapauksessa päätti jaosto irtisanoa lainan takaisinmaksettavaksi, koskei lainaehtoja oltu noudatettu.

Eräs sosiaalilautakunnan yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaoston vuonna 1930 myöntämä lisälaina peruutettiin⁹⁾, koska lainan hakija ei ajoissa ilmoittautunut halukkaaksi nostamaan lainaa.

Rahaston pääoma oli tammikuun 1 p:nä 1931 9,397,250 markkaa. Rahastosta myönnettyjen lainojen erääntymätön määrä nousi joulukuun 31 p:nä 1931 8,999,553: 42 markkaan.

1) Kiint.lautak. 16 p. maalisk. 258 §. — 2) S:n 18 p. toukok. 513 §. — 3) S:n 15 p. kesäk. 609 §. — 4) S:n 15 p. kesäk. 611 §. — 5) S:n 17 p. elok. 823 §. — 6) S:n 28 p. syysk. 971 §. — 7) S:n 21 p. jouluk. 1,363 §. — 8) S:n 30 p. marrask. 1,222 § sekä tonttij. 8 p. huhtik. 62 §, 4 p. toukok. 97 §, 18 p. toukok. 132 §, 21 p. syysk. 236 § ja 12 p. lokak. 266 §. — 9) Tonttij. 30 p. marrask. 318 §.

Kiinteistötoimiston maatalousosasto antoi toiminnastaan vuonna 1931 seuraavan selostuksen:

Maatalousosasto jatkoi suoranaisesti vuoden 1930 lopussa lakkautetun Helsingin kaupungin maatalouskonttorin toimintaa. Esilläoleva kertomus on siis, koska maatalouskonttori on laatinut kahdeksan vuosikertomusta, yhdeksäs kertomus kaupungin maatilain toiminnasta.

Järjestely ja tehtävät. Maatalousosasto oli kiinteistötoimiston osa ja hoiti kiinteistölautakunnan ja sen maatalousjaoston alaisena Helsingin pitäjässä ja Oulunkylän kunnassa olevia kaupungin varsinaisia maanviljelys-tiloja ja valvoi sitäpaitsi mainituissa kunnissa ja Haagan kauppalassa olevien erinäisten tilojen ja tiluksien vuokralle antamista. Sitäpaitsi oli osaston hoidettava kysymyksesssäolevilla alueilla sekä varsinaisella kaupungin alueella olevat metsät, mikäli niitä ei erikoisesti oltu jätetty toisten kaupunginlaitosten hoitoon. Kertomusvuoden alussa annettiin kalastuksen ja jäidenoton valvontakin entistä enemmän osaston hoidettavaksi.

Virkailijat. Ent. maatalouskonttorin virat järjestettiin uudelleen siten, että kirjanpitäjäntoimi lakkautettiin ja konttorin toimistoapulainen siirrettiin kiinteistötoimistoon. Kalastuksenvalvoja G. A. Liljeberg kiinnitettiin vuoden alussa osaston palvelukseen, mutta vapautettiin vuoden aikana toimestaan korkean ikänsä vuoksi. Toimi jätettiin toistaiseksi täyttämättä. Kiinteistötoimisto ohjesäännönmukaiset metsänhoitajan ja kaupunginagronoomin-apulaisen toimet täytettiin vuoden kuluessa ja metsänvartijan toimi siirrettiin rakennuskonttorista maatalousosastoon. Vuoden lopussa oli osaston palveluksessa seuraavat vakinaiset virkailijat: kaupunginagronoomi A. J. Tamminen, kaupunginagronoominapulainen T. Tötterman ja metsänvartija A. Siréni, sekä sopimuspalkkaisena metsänhoitaja E. A. Samallahti.

Toimisto. Osaston käytännöllistä jokapäiväistä toimintaa johti Pukinmäessä oleva toimisto, jossa kaupunginagronoomi tai hänen apulaisensa oli tavattavissa. Asiakkaiden etua silmälläpitäen pidettiin toimistossa pienehköä kaupunginagronoomin apulaisen hoitamaa käteiskassaa. Virallinen kassa-aika oli maatalouskonttorin virkailijain muutettua pois ainoastaan klo 9—10.

Maatilat. Kertomusvuonna käsiteltiin loppuun kysymys Talin tilan käytöstä, mikä tila jätettiin osaston välittömään hoitoon. Tähän tilaan oli yhdistetty osia Reimarsin tilasta. Viikin virkatalo luovutettiin lopullisesti takaisin valtiolle. Niistä osista kyseessä olevaa tilaa, mitkä tilusvaihdossa joutuivat kaupungille, muodostettiin Viikinmäki-niminen tila.

Pellot. Osaston suoranaudessa hoidossa tai valvonnan alaiset tilat ja maa-alueet olivat seuraavat:

Tilan nimi.	Omassa vilje- lyksessä, ha.	Omallä väellä, ha.	Tilapäisesti vuokralle annettua, ha.	Varsinaisia vuokra-alueita, ha.	Yhteensä.
Tuomarinkylä	341.05	3.04	—	19.93	364.02
Oulunkylä	67.11	0.45	—	50.14	117.70
Pukinmäki	205.57	1.31	0.96	184.56	392.40
Tali	103.10	0.96	5.45	—	109.51
Tuurholma	—	—	—	17.50	17.50
Herttoniemi	—	—	—	210.30	210.30
Puodinkylä	—	—	—	82.47	82.47
Viikinmäki	—	—	—	51.00	51.00
Kaarela	—	—	—	98.50	98.50
Korpas	—	—	—	16.40	16.40
Kaikkiaan	716.83	5.76	6.41	730.80	1,459.80

Peltoalat muuttuvat syystä, että uusia palstoja annetaan osaston hoitoon ja entisiä luovutetaan toisille kaupunginlaitoksille, teiksi, urheilukentiksi y.m.s.

Metsät. Metsäalat eivät kertomusvuotena mainittavasti muuttuneet mutta kasvullisesta metsä-alasta ei ole varmoja tietoja, kun metsätaloussuunnitelmia ei ole vielä ennätetty laatia.

Viljelysjärjestelmät. Omassa hoidossa olevien tilojen viljelysjärjestelmät pysyivät suunnilleen entisellään. Peruna- ja juurikasviljelystä lisättiin melkoisesti, mutta koska tämä oli verrattain vähäistä, ei se sanottavasti vaikuttanut toisten peltokasvien viljelykseen. Vihantarehua viljeltiin ainoastaan Talissa sikalaa varten. Muilla tiloilla kotieläimet suivat vihantarehuun asemesta ruohoa. Vehnän viljelys lisääntyi rukiin kustannuksella.

Kaupungin omassa viljelyksessä olevat peltoalat jakaantuivat käytön mukaan seuraavasti:

Tila.	Kesantona, ha.	Syysviljällä, ha.	Kevätviljällä, ha.	Heinäällä, ha.	Laitumena, ha.	Perunalla, ha.	Puutarhana, juurikasveilla, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	34.12	1) 29.79	79.52	2) 167.50	11.17	13.73	5.22	341.05
Oulunkylä ..	5.25	6.15	22.52	26.96	—	6.23	—	67.11
Pukinmäki ..	13.45	3) 14.69	70.33	4) 66.54	25.13	6.79	8.64	205.57
Tali	6.66	8.83	5) 39.96	38.45	—	7.98	1.22	103.10
Kaikkiaan	59.48	59.46	212.33	299.45	6) 36.30	34.73	7) 15.08	716.83

%:ssa koko peltoalasta oli peltujen käyttö eri viljelyskasvien tuotantoon seuraava:

Tila.	Kesantona, %.	Syysviljällä, %.	Kevätviljällä, %.	Heinäällä, %.	Laitumena, %.	Perunalla, %.	Puutarhana y. m. %.
Tuomarinkylä	10.0	8.8	23.3	49.1	3.3	4.0	1.5
Oulunkylä	7.8	9.2	33.5	40.2	—	9.3	—
Pukinmäki	6.5	7.2	34.2	32.4	12.2	3.3	4.2
Tali	6.5	8.6	38.7	37.3	—	7.7	1.2
Kaikkiaan	8.3	8.3	29.6	41.8	5.1	4.8	2.1

Lannoitus. Eri lannoittimien käyttö oli seuraava:

Tila.	Karjalantaa, kuorm.	Kaupunkilantaa, kuormaa.	Luonnollista lantaa yht., kuormaa.	Salprietaria, tonnia.	Superfosfaattia, tonnia.	Kalisuolaa 40 %, tonnia.	Apulantaa kaikkiaan, tonnia.
Tuomarinkylä .	1,677	2,142	3,819	8.5	10.7	4.4	23.6
Oulunkylä	100	600	700	3.0	2.2	1.6	6.8
Pukinmäki	1,713	150	1,863	6.5	12.1	4.0	22.6
Tali	600	500	1,100	3.0	5.0	2.5	10.5
Yhteensä	4,090	3,392	7,482	21.0	30.0	12.5	63.5

Lisäksi käytettiin raakafosfaattia 1.5 tonnia ja kalkkia 10.0 tonnia. Tunkioihin käytettiin lannan lisäksi yli 3,000 kuormaa ojaturrepeita. Apulannan

1) Lisäksi konsuli Kavaleffin peltoa n. 1.8 ha; vehnällä 3.50 ja rukiilla 26.29 ha. — 2) Pystyn myytiin heinät 6.09 ha:lta, siementä otettiin 10.0 ha:lta. — 3) Rukiilla 1.96 ha, vehnällä 12.73 ha. — 4) Siementä otettiin 4 ha:lta. — 5) Vihantarehua 0.96 ha, loput kauralla. — 6) Kaikki kyivettyä peltoa. — 7) Pukinmäessä keittiökasveilla 4.88 ha, loput pääasiassa lantulla, vähän rehujuurikasta ja rehukaalia.

käyttö väheni edellisestä vuodesta n. kolmanneksella, kun taas luonnollista lantaa käytettiin tuntuvasti enemmän kuin vuonna 1930, jolloin käyttö oli tavallista pienempi.

Kylvöt. Tärkeimpien viljelyskasvien kylvömäärät olivat:

Tila.	Rukiita, kg.	Vehnää, kg.	Kauroja, kg.	Perunoita, kg.	Timotein siem., kg.
Tuomarinkylä	1,584	3,600	17,810	30,600	913
Oulunkylä	895	—	4,895	15,980	200
Pukinmäki	1,968	—	14,500	18,360	656
Tali	980	—	7,300	17,680	280
Yhteensä	5,427	3,600	44,505	82,620	2,049

Lisäksi kylvettiin 60 kg puna-apilan ja 220 kg alsikeapilan siemeniä sekä pienempiä määriä juuri- ja keittiökasvien siemeniä.

Sadot. Tärkeimpien viljelyskasvien sadot olivat seuraavat:

Tila.	K a i k k i a a n :					
	Rukiita, kg.	Vehnää, kg.	Kauroja, kg.	Perunoita, kg.	Lanttuja, kg.	Heinää, kg.
Tuomarinkylä	37,270	10,770	173,864	193,800	128,050	457,425
Oulunkylä	10,782	—	33,145	78,064	—	84,500
Pukinmäki	2,765	29,981	114,474	102,170	83,850	214,480
Tali	7,767	—	58,500	110,160	28,925	93,600
Yhteensä	58,584	40,751	379,983	484,194	240,825	850,005

Sadot olivat ha kohti laskettuna seuraavat:

Tila.	Rukiita, kg.	Vehnää, kg.	Kauroja, kg.	Perunoita, kg.	Lanttuja, kg.	Heinää, kg.
Tuomarinkylä	1,430	1,960	2,185	14,115	33,520	3,020
Oulunkylä	1,755	—	1,470	12,530	—	3,135
Pukinmäki	1,410	2,355	1,630	15,050	50,020	3,430
Tali	880	—	1,500	13,805	23,710	2,435
Keskimäärin	1,385	2,235	1,800	13,940	31,690	3,045

Edellä mainitun lisäksi korjattiin rehujuurikasta 51,675 kg, rehukaalia 106,325 kg, timotein- ja apilansiementä 3,663 kg, vihantarehua 14,500 kg sekä kasvitarihantuotteita n. 75,000 markan arvosta. Osasta naatteja tehtiin Tuomarinkylässä A.I.V.-rehua.

Vuodentulo oli melko hyvä. Heinäsato oli tosin n. 10 % edellisen vuoden satoa huonompi. Tuomarinkylässä oli tulos vielä tuntuvasti huonompi, mutta Tuomarinkylän kaura- ja Pukinmäen vehnäsadot olivat sangen hyvät. Talin ruis antoi miltei kadon, kun vesi teki vahinkoa oraille eikä maa ollut läheskään tarpeeksi lannoitettua. Saman tilan heinäsato oli heikonpuoleinen syystä, että se otettiin aivan heikossa kasvukunnossa olevilta vanhoilta nurmilta. Talin lantut kasvoivat myöskin huononpuoleisesti.

Halla ei tehnyt mitään vahinkoa. Lanttu- ja rehukaalimaita vaivasivat tuhohäiset. Osa Tuomarinkylän rehukaalimaata piti kylvää uudestaan, mitä ei ole tapahtunut ainakaan vuoden 1922 jälkeen. Sadon laatu oli hyvää; vehnän itäväisyys raakatavarana 94%—97%, kauran 92%—94%, timotein

98 %—99 %. Viljatavara oli muutenkin ensiluokkaista. Ilmat heinäaikaan olivat suotuisat ja heinillä oli sen takia enimmäkseen korkea kauppa-arvo. Perunat näyttivät syksyllä hyviltä, mutta ilmeni siinä säilytyksen aikana runsaasti kuivamätää.

Työväen suuruus vuoden alkaessa ja päättyessä ilmenee allaolevasta taulukosta:

	Työnjohtajia.		Muonamiehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	1/1.	31/12.	1/1.	31/12.	1/1.	31/12.	1/1.	31/12.
Toimisto	1	1	2	1	—	—	3	2
Tuomarinkylä	3	3	24	22	1	1	28	26
Oulunkylä	1	1	5	5	—	—	6	6
Pukinmäki	3	3	16	16	3	3	22	22
Viik	1	—	—	—	—	—	1	—
Tali	1	1	7	8	1	—	9	9
Yhteensä	10	9	54	52	5	4	69	65

Yhdeksästä työnjohtajasta 5 johti maanviljelystöitä, 1 oli puutarhuri, 2 karjakkoa, toinen niistä nainen ja 1 metsänvartija. Sääntöpalkkaista metsänvartijaa ei ole laskettu mukaan. Toimiston suoranaisessa valvonnassa oleva muonamies oli metsänvartijan apulainen. Naiset olivat kaikki navetta-apulaisia. Muonamiehistä oli seppiä 2, tallimiehiä 5 ja sianhoitajia 1. Vakinaisen työväen lisäksi pidettiin päiväläisiä tarpeen mukaan. Työhön tarjoutuvia oli liikaakin.

Työpäivän pituus oli keskimäärin 9 tuntia, 5 kesäkuukautena 10 tuntia, keskitalvella 8 tuntia. Työt alkoivat aina klo 7, päivällistunti oli 12—13.30 — keskitalvella klo 12—13 ja työt lopetettiin myöhäisintään klo 18.30.

Hevosia oli vuoden alussa 79 ja vuoden lopussa 66. Seuraavasta yhdistelmästä näkyy niiden jakautuminen eri tiloilla mainittuina aikoina:

Tila.	Tammik. 1 p:nä 1931.	Jouluk. 31 p:nä 1931 kaikkiaan	100 ha kohti peltoa.
Tuomarinkylä	27	30	8.8
Oulunkylä	7	8	11.9
Pukinmäki	18	18	8.8
Tali	8	10	9.7
Viik	19	—	—
Yhteensä	79	66	9.2

Kun traktorin ja auton käytön kannattavuus suhteellisesti heikkeni kertomusvuoden kuluessa, oli Tuomarinkylän hevoslukua lisättävä. Siellä oli niitä kuitenkin siksi paljon, että joku voitane siirtää toisille tiloille pois-pantavien hevosten sijaan. Oulunkylän tilan pienuuteen katsoen suuri hevosten lukumäärä johtui siitä että tilalla on lannanajo-urakoita Käpylästä. Talin tilan hevosmäärä on pidettävä toistaiseksi suhteellisen suurena, koska siellä ei ole autoa ja kun vanhoja rappioita on lähivuosina korjattava ja sikala vaatii yhden hevosen ajan suurimmaksi osaksi. Hevosten terveydentila oli ollut vuoden varrella tyydyttävä.

Kun Viikin irtaimisto hävitettiin, siirrettiin parhaat hevoset kaupungin toisille tiloille. Muutamia huonoja hevosia oli kuitenkin jäljellä vielä vuoden lopulla, ja on ne teurastettava vuonna 1932.

Karja. Talin karjasta myytiin osa ja osa siirrettiin Pukinmäkeen; toukuun alusta lukien ei siellä enää ollut karjaa ensinkään. Talin pienestä karjasta ei tältä lyhyeltä ajalta pidetty mitään tarkastuskirjanpitoa. Pukinmäen Ayrshire-karjaan ostettiin vuoden aikana muutama lehmä ja hieho.

Tarkastusvuoden, heinäkuun 1 p:stä 1930 kesäkuun 30 p:ään 1931, tulokset olivat seuraavat:

	Lehmiä.	Rehuyksikköjä vuotta ja lehmää kohti.	Maitoa kg. vuotta ja lehmää kohti.	Maidon rasvapitoisuus keskimäärin lehmää ja vuotta kohti, kg.	%
Pukinmäki:					
Säännöllisesti lypsäviä lehmiä, kokonaisluku	32	2,880	3,725	148.2	3.98
Kaikki lehmät, keski- määrin	49.5	2,667	3,276	132.2	4.04
Tuomarinkylä:					
Säännöllisesti lypsäviä lehmiä, kokonaisluku	22	2,357	2,673	119.8	4.48
Kaikki lehmät, keski- määrin	35.7	2,259	2,495	114.1	4.57

Eri rehuaineiden käyttö ilmenee allaolevista prosenttiluvuista:

Tila.	Väkirehua.	Heinää.	Oikia.	Juurikasveja.	Muuta tuoretta rehua.	Laidunta.
Pukinmäki	31.0	20.1	10.5	9.9	4.0	24.5
Tuomarinkylä	27.0	21.2	9.5	8.6	3.6	30.1

Kun Pukinmäkeen siirrettiin kesken vuotta Talin lehmiä ja ostettiin lisäksi ja kun Tuomarinkylän karjassa on hyvin suuri osa ensi- ja toiskan-
toisia, oli n. s. epäsäännöllisten lehmien luku suuri. Seuraava tarkastusvuosi tulee olemaan tähän nähden paljon edullisempi.

Karjaa ei vaivannut mikään vaikeanlainen tauti. Pukinmäen karja sairasti kokonaisuudessaan muutaman päivän ruuansulatushäiriötä, joka luultavasti aiheutui heinämyrkytyksestä.

Karjaa oli vuoden lopussa:

Tila.	Sonia.	Lehmiä.	Hiehoja, astutettuja.	nuoria.	Vasikoita.	Kaikkiaan.
Pukinmäki	2	58	6	4	5	75
Tuomarinkylä	1	29	6	3	5	44
Yhteensä	3	87	12	7	10	119

Pukinmäessä oli lypsylehmiä vuoden lopussa tilapäisesti tavallista enem-
män ja tulee pienemään noin 50:een seuraavana talvuruokintakautena.

Sikojen hoito. Sikoja oli vuoden alussa 1 karju 17 emakkoa, 47 nuorta
elukkaa ja 10 porsasta, kaikkiaan 75 eläintä, kaikki Viikin sikalassa.

Tämän tilan valtion hallintaan luovuttamisen jälkeen siirrettiin eläimet
Taliin, jonka navetta sisustettiin sikalaksi. Vuoden lopussa oli 2 karjua,
35 emakkoa, 19 nuorta elukkaa ja 8 porsasta, kaikkiaan 64 eläintä.

Ruokinnassa on, kuten ennenkin, käytetty pääasiallisesti keittiöjätteitä.
Porsasmenekki oli heikkenevien lihamarkkinain takia huonompi kuin kos-
kaan ennen.

Irtaimiston kirjanpitoarvot olivat seuraavat:

	Tammikuun 1 p:nä 1931		Joulukuun 31 p:nä 1931	
	kaikkiaan, Smk.	viljeltyä ha kohti, Smk.	kaikkiaan, Smk.	viljeltyä ha kohti, Smk.
Toimisto	51,180: —	—	38,925: —	—
Tuomarinkylä ..	337,205: —	986: —	353,895: —	1,032: —
Oulunkylä	46,245: —	689: —	57,290: —	841: —
Pukinmäki	264,220: —	1,290: —	284,415: —	1,375: —
Tali	82,225: —	774: —	108,650: —	1,044: —
Viik	192,975: —	.	—	—
Metsätalous	—	—	3,815: —	.
Yhteensä	974,050: —	—	846,990: —	—

Vuoden kuluessa tapahtui irtaimistossa paljon muutoksia. Viikistä siirrettiin parhaat esineet ja eläimet kaupungin toisille tiloille, loput tarjottiin myytäväksi. Esineitä, joita ei onnistuttu myymään, pantiin talteen erikoiseen romuvarastoon myöhemmin myytäväksi tahi tarvittaessa käytettäväksi. — Kun metsänhoito järjestettiin uudelleen, eroitettiin kirjanpidossa metsätalousirtaimisto toimiston irtaimistosta.

Kaluston arvon nousu johtuu osin ostoista, ja osin Viikin irtaimiston jaosta toisten tilain kesken. Talissa oli arvon nousu suurin, syystä että sen kalustoa suuresti täydennettiin, mutta erikoisesti koska sinne siirrettiin Viikin koko sikala.

Tilit. Vuoden 1931 kameraalisen tilinpäätöksen mukaan olivat menot 3,017,924: 19 markkaa ja tulot 3,188,330: 20 markkaa ¹⁾, joten säästöä siis oli 170,406: 01 markkaa eli 312,030: 71 jos kaupunginkassaan maksetut korot lasketaan mukaan. Koska kaikki kirjatut tulot olisi ennen vuoden loppua suoritettava kaupunginkassaan huolimatta siitä, ovatko ne tulleet rahana tahi ei, on korkoa maksettava vuoden lopussa myymättä olevasta varastosta. Tästä johtuu menoerä »Korot kaupunginkassaan».

Kertomusvuotta varten laaditussa menoarviossa ei ollut varattu varoja Talin hoitoa varten, koska oli ehdotettu sen vuokralle antamista. Vuokralleannosta ei kuitenkaan tullut mitään, joten menoarviota ei voitu seurata. Lisämäärärahoja ei kuitenkaan tarvinnut pyytää kovinkaan paljon eikä kaikille menoerille, kun hinta- ja palkkataso aleni jatkuvasti koko alkuvuoden. Syntyipä eräillä menoerillä melkoisia säästöjäkin. Tulot olivat 168,330: 20 markkaa arvioituja suuremmat, johtuen Talin tilan tuloista.

Rahatoimisto hoiti koko kertomusvuoden liikekirjanpidon. Siitä ei käy selville, mitkä tuloerät kullakin eri tilalla ovat n. s. sivutuloja, kuten maa- ja asuntovuokria y. m. s. Samoin on menopuolen laita. Suuria vaikeuksia kirjanpidossa tuotti myöskin se, että ei voitu vahvistaa sääntöjä, joiden mukaan yleiset kustannukset kuten verot y. m. jaettaisiin eri tiloille ja eri tileille. Vaikka liikekirjanpito ei siis anna täysin varmaa pohjaa taloudellisten tulosten arvostelemiselle, tehtäköön näistä tuloksista kuitenkin seuraavat loppupäätökset ja kosketeltakoon niihin vaikuttavia seikkoja.

Tuomarinkylän tila tuotti voittoa 72,766: 41 markkaa. Mainittavia sivutuloja ei ollut, ei myöskään tuloja metsästä. Karjanhoito ei kannattanut,

¹⁾ Lukuunottamatta luontoiseduista suoritettua korvausta.

syystä että karja oli vasta hankittua. Irtaimistoa kuoletettiin edelleen huomattavin määrin, vaikkakin osa jo oli viety kirjoihin alhaisin arvoin. Sato oli hyvä ja voitto johtui yksinomaan siitä. Tulosta on pidettävä tyydyttävänä nykyisten hintasuhteiden vallitessa, joskaan se ei ole täysin niin hyvä kuin parhaiden konjunktuurivuosien aikana. Pelloista luovutettiin osa Toivolan koulukodille, mikä vahinko arvioitiin 15,000 markaksi. Sitäpaitsi rakennettiin peltojen halki tie Vantaanjoen rantaan, eikä tästäkään maanluovutuksesta saatu korvausta. Tieosalta poistettua ruokamultaakaan ei luovutettu tilalle, vaikka se olisi sen välttämättä tarvinnut.

Oulunkylän osalle merkittiin voittoa 9,828: 35 markkaa mikä määrä, vaikka ottaakin huomioon tilan pienuuden ei ole tyydyttävä, koska siellä on sivutulojakin huomattavasti. Irtaimistoa on kuoletettu mahdollisesti liian paljon. Herttoniemen—Oulunkylän rautatien rakentaminen tuotti melkoisia vahinkoja viljelyksille, mutta niitä ei ole arvioitu.

Pukinmäen tuottama voitto oli 192,903: 05 markkaa, mitä on pidettävä hyvänä vaikka ottaakin huomioon runsaat sivutulot. Sekä karjatalous että puutarhanhoito tuottivat voittoa, ja sato oli yleensä tyydyttävä. Kalustoa kuoletettiin edelleen melkoisesti. Verot ovat olleet erikoisen raskaat; tilan osuus Pukinmäen huvilayhdyskunnan tiekustannuksiin oli 33,276 markkaa.

Talin kartanon hoito tuotti tappiota 118,268: 10 markkaa, 73,263: 10 markkaa rakennusten erään ja olisi oikeastaan jaettava useamman vuoden osalle, sillä ne ovat perusparannuksia — sähkömuuntaja ja johdot, sikalan sisustus, useita vesikattoja ja muonamiesten asuntojen perusteellisia korjauksia, vuoden tappiona voidaan sen vuoksi pitää tuskin puoltakaan kirjanpitoon otettua. Sikala kannatti juuri ja juuri, mikä on tyydyttävä tulos. Karjan hävittämisestä, joka oli välttämätöntä, tuli hiukan tappiota. Kalustoa kuoletettiin runsaasti, ehkäpä tarpeettomankin paljon. Sadot eivät olleet läheskään tyydyttäviä. Koko talous oli väliaikaisella kannalla. Sivutuloja ei ollut mainittavimmin.

Vuokrattujen tilojen tuottama voitto nousi 160,636: 40 markkaan, mistä Tuurholman osalle tuli 14,227: 50 markkaa, Herttoniemen osalle 61,560: 90 markkaa, Puodinkylän osalle 16,496: 60 markkaa, Kaarelan osalle 35,472: 80 markkaa ja Korpaksen osalle 32,878: 60 markkaa.

Tuurholman rappiolla olevia rakennuksia ei kertomusvuonna korjattu, mutta työ on sen sijaan tehtävä vuonna 1932, minä vuonna tilasta ei voi odottaa mitään voittoa. Kaikki vuokrat on saatu perityiksi.

Herttoniemen toisen puoliskon vuokraaja oli kelvoton, ja melkein kaikki tilan rakennukset olivat rappiolla. Osa niistä korjattiin kuitenkin vuoden aikana jonkin verran. Vuokraaja A. Holmbergia vastaan oli vireillä parikin oikeusjuttua.

Puodinkylän voitosta on osa epävarmoja saamisia. Tilalla ei ole montakaan rakennusta. Muutamat niistä olivat palstain ent. omistajan L. S. Nymanin hallinnassa kauppasopimuksen mukaisesti, eikä maatalousosastolla ollut niihin nähden mitään määräämisvaltaa.

Kaarelan vuokraaja ei jaksanut taloudellisen tilan takia maksaa vuokraansa yhtä hyvin kuin ennen. Hän on kuitenkin hoitanut tilaa paremmin kuin vuokraajat yleensä.

Korpaksen tilan suhteellisen suuri vuokra johtuu tilan erinomaisesta paikasta ja rakennusten melkoisesta vuokra-arvosta. Rakennusten hoito ei ollut täysin tyydyttävä.

Viikin virkatalo ja Viikinmäki tuottivat tappiota 645,660: 71 markkaa. Edellisestä ei kertomusvuonna saatu juuri mitään tuloja, mutta menoja tietenkin oli. Vuokramenot nousivat 78,232: 90 markkaan. Suurimman tappion, 440,583: 41 markkaa, tuotti niiden rakennusten arvon poistaminen tileistä, jotka kaupunki aikoinaan rakensi tilalle hankittuaan sen vuokraoikeuden siinä luulossa, että tilan omistusoikeuskin voidaan myöhemmin saada. Maatalousosaston toimintaa helpotti nyt suuresti päästä lopultakin vapautumaan tästä ainaista vaivaa ja harmia tuottaneesta tilasta. Tulot Viikinmäestä eivät lähi tulevaisuudessa nousse mainittaviin määriin, sillä alueen vuokraajilla on vanhat vuokrasopimukset, joiden mukaan vuokrat ovat alhaiset.

Metsätalous, joka on kokonaan järjestelyn alaisena, tuotti tappiota 87,608: 80 markkaa. Toistaiseksi menee palkkoihin ja kaupungin lähiympäristön n. s. puistometsien hoitoon niin paljon varoja, että mitään kannattavaa metsätaloutta ei voitane saavuttaa, joskaan kertomusvuoden suuri tappio ei saane uusiintua.

Kaupungingeodeetin antama toimintakertomus vuodelta 1931 oli seuraavan sisältöinen:

Maanmittaus- ja kartastotöiden osaston henkilökuntaan kuuluivat vuonna 1931, kaupungingeodeetti, avustava kaupungingeodeetti-insinööri, ylimääräinen apulaisinsinööri, kolme mittausteknikkoa ja kaksi piirtäjää, joista viimeksi mainituista toinen pääasiallisesti toimi kanslia-apulaisena ja arkistonhoitajana.

Vuonna 1931 suoritettiin osastolla seuraavat määrät kiinteistötoimiston johtosäännön 24 §:ssä mainittuja tehtäviä: 59 tonttimittausta, joista 4 kaupungin laskuun; 40 kivijalantarkastusta, joista 2 kaupungin laskuun; 4 vaakistustoimitusta; 7 rajanselvitystoimitusta; 359 maa-alue ja 3-vuotiskatselmusta ja 255 tarkastuskatselmusta. Lisäksi valmistettiin: 10 tonttikartan jäljennöstä mittakirjoineen, joista 3 kaupungille; 26 tonttikirjan todistusta y. m.; 13 vuokratontin karttapiirrosta; 75 maa-alueen karttajäljennöstä, joista 62 kiinteistötoimistolle, ja 1 tonttijakosuunnitelma. 39 erinäistä vuokraty. m. asiaa koskevaa lausuntoa ja esitystä annettiin.

Muuten osaston henkilökunta vuoden aikana suoritti seuraavat kaupungin karttaloituksen laajennusmittaukset: kartoitti Herttoniemen tilan maalla 492.5 ha metsämaata, 28.28 ha tontteja ja 24.44 ha yksityismaita, jotka alueet samoin kuin Puodinkylän tilukset samalla liitettiin kaupungin kolmioverkkoon, jota varten määrättiin 11 kolmiopistettä ja 150 ketjupistettä, sekä mitattiin 22,576 m luotimittauksella kahteen kertaan. Kumpulän alueella tonttien palstoitustöiden yhteydessä määrättiin 12 ketjupistettä ja kartoitettiin 77 ha maata (karttaa 1/500).

Kaupungin monikolmiomittauksissa suoritettiin kulmien lukemista ja ketjumittauksia XIV:sta ja XV:sta kaupunginosissa, joissa luettiin kulmat I:ssä kolmio- ja 66:ssa ketjupisteissä sekä mitattiin näiden pisteiden välimatkat (yhteensä 6,963.5 m) kahteen kertaan.

Piirustusosastolla laajennettiin ja täydennettiin vuoden aikana kaupungin karttastoa sekä valmistettiin erinäisiä yleiskarttoja.

Paitsi yllämainittuja virkatoimituksia oli kaupungingeodeetti kaupunginhallituksen määräyksestä kaupungin edustajana eräissä rajankäyntitoimituksissa sekä kaupungin puolesta jäsenenä Viikinmäeltä Hämeentietä varten tarvittavan maa-alueen pakkolunastustoimituksessa.

Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee kaikkien kunnallisten työväenasuntojen huoneistojen ja huoneiden sekä niissä asuneiden henkilöiden lukumäärä vuoden 1931 lopussa.

Työväenasunnot.	Huoneistojen luku.	Huoneiden luku.	Niissä asuvien henkilöiden luku.	Keskimmäin henkilöitä huonetta kohti.
Hietaniemenkadun n:ot 5—23	66	76	231	3.0
Kristiinankadun n:o 16	39	42	150	3.8
Somerontien n:ot 4—18	155	160	580	3.8
Kangasalantien n:ot 47—59	239	240	867	3.6
Karstulantie, kortt. n:ot 584—585 ..	334	502	1,467	2.9
Sammattintien n:ot 9—11	48	72	230	3.2
Mäkeläntien n:ot 37—41	87	174	438	2.5
Yhteensä	968	1,266	3,963	3.1

Vuonna 1930 kunnallisissa työväenasunnoissa asui 4,053 henkilöä.

Menot ja tulot. Kuluvan vuoden menosääntöön kunnallisia työväenasuntoja varten merkityt määrärahat ja niiden käyttö ilmenee seuraavista numeroista:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.
Palkkaukset	216,130: —	183,056: 50
Vuokra	46,620: —	46,620: —
Lämpö	6,000: —	3,808: 40
Valaistus	41,900: —	38,732: 90
Vedenkulutus	130,000: —	117,831: 30
Puhtaanapito	198,135: —	197,889: 10
Sisäkorjaukset	200,000: —	183,861: —
Palovakuutusmaksut	75,970: —	9,439: 50
Sekalaista	20,800: —	7,417: 75
Kerhotoiminta	10,000: —	7,066: 95
Yhteensä	945,555: —	795,723: 40

Tulot oli arvioitu 3,440,580 markaksi, mutta niiden todellinen määrä supistui ²⁾ 3,360,935 markkaan.

¹⁾ Tähän sisältyvät Kumpulan puutarha-asunnon ylläpitokustannukset. —

²⁾ Tästä poistettiin vuokrasaatavaa 3,900 markkaa sekä siirrettiin vuoteen 1932 41,237: 50 markkaa.